

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

Ügyszám: SZJSZT-09/15.

A szakvélemény címe: Kerékpár vázszerkezethez kapcsolódó szerzői jogok

A MEGKERESŐ ÁLTAL FELTETT KÉRDÉSEK:

A) A törvényszék kérdései

1. Az alperes által a Zrt. részére értékesített kerékpárokból alkalmazott kerékpárváz esetében megállapítható-e azok szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege?
2. Amennyiben igen, akkor mely jellemzőjében?
3. Amennyiben 1) kérdésre adott szakértői válasz igenlő, akkor a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 2.§-ában foglalt mely bekezdés alá tartozik az alkotás?
4. A felperes által jelen perben saját érdekkörében létrehozott alkotásként hivatkozott kerékpárvázak esetében megállapítható-e azok szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege?
5. Amennyiben igen, akkor mely felperesi kerékpárváz, mely jellemzőjében?
6. Amennyiben 4) kérdésre adott szakértői válasz igenlő, akkor a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 2.§-ában foglalt mely bekezdés alá tartozik/tartoznak az alkotás/alkotások?

B) Felperes kérdései

1.
Kérjük, hasonlítsa össze az AM-01 jelű kerékpárvázat az FM01 jelű kerékpárvázzal. Az AM-01 jelű kerékpárváz az FM01 jelű kerékpárváz jogosulatlan felhasználásnak eredménye az Szjt. szerint?
2. Kérjük, hasonlítsa össze az AM-01 jelű kerékpárvázat az FM02 jelű kerékpárvázzal. Az AM-01 jelű kerékpárváz az FM02 jelű kerékpárváz jogosulatlan felhasználásának eredménye az Szjt. szerint?
3. Kérjük, hasonlítsa össze az AM-01/A jelű kerékpárvázat az FM01 jelű kerékpárvázzal. Az AM-01/A jelű kerékpárváz az FM01 jelű kerékpárváz jogosulatlan felhasználásának eredménye az Szjt. szerint?
4. Kérjük, hasonlítsa össze az AM-01/A jelű kerékpárvázat az FM02 jelű kerékpárvázzal. Az AM-01/A jelű kerékpárváz az FM02 jelű kerékpárváz jogosulatlan felhasználásának eredménye az Szjt. szerint?

C) Alperes kérdései

1. Az alperesi előkészítő iratban AM-00 jelöléssel ellátott acél kerékpárváz, illetve az azon látható vázpapucs, továbbá az AM-00/a. sz. jelölt vázpapucs megfelel-e az AM-00/a/1. sz. rajzon látható szabványos vázpapucsnak?

Az AM-01/d. jelölésű alumínium vázpapucs szintén az AM-00/a/1. sz. vázpapucsból került kifejlesztésre.

Egy szabadon felhasználható, kereskedelmi forgalomban kapható vázelem használata ütközik-e bármilyen felhasználást korlátozó rendelkezésbe?

2. Az alperesi előkészítő iratban AM-00 jelöléssel ellátott acél kerékpárváz - amely 1997-ben került megtervezésre, 1998-ban beszerzésre, és amelyet az Rt. a Budapesten, 2003. augusztus 27. napján kiadott vizsgálati jegyzőkönyv szerint bevizsgált (ld. a 9. sorszámmal ellátott alperesi előkészítő irat A/8. sz. mellékletét) - lehet-e az alperesi előkészítő iratban AM-01 sorszámmal megjelölt alumínium kerékpárváz alapja?

3. Az alperesi előkészítő iratban AM-01/a. sz. rajzon látható vízszintes átkötő elem, mint műszaki megoldási eljárás az alperesi előkészítő okiratban AM-01/a/1. sz. alatt jelölt, 1990-ből származó kerékpár hasonló megoldási módon alapszik. Az AM-01/a. sz. alatti fényképfelvételen látható átkötő elem az 1990-ből származó kerékpár forgalomba hozatalát mintegy 10 évvel követően került kialakításra.

Tekinthető-e ezen elem használata szabadon felhasználónak, ha ezt az elemet nem védte oltalom? Hivatkozhat-e bárki időben sokkal később arra, hogy ezt ő fejlesztette ki?

4. Az alperesi előkészítő iratban AM-00/b. és AM-00/c. sz. alatti fényképfelvételeken látható acél vázelemeken történő merevítések funkciójukban és kivitelezésükben megfelelnek-e az AM-01/b. és az AM-01/e. sz. alatti fényképfelvételeken látható alumínium kerékpárváz részletek szerinti vázszerkezeteknek?

5. Az alperes álláspontja szerint az alperesi előkészítő iratban AM-01 sz. jelöléssel illetett alumínium kerékpárváz, annak műszaki rajza jól látható eltéréseket mutat a felperesi előkészítő iratban FM01/e. sz. alatt jelölt rajzhoz képest. Ezeket az alperes az alábbiakban összegzi:

ad.1: A hátsó papucs a felperesi előkészítő irat FM01/e. sz. rajzán több sebességes váltós kerékpár hátsó váltójának a fogadására alkalmas.

ad.2.: A láncvilla, a támvilla és a villa átkötő mérete különbözik.

ad.3: A felperesi előkészítő irat FM01/e. sz. rajzán látható kontra lemez formája különbözik.

ad.4: Az alperesi előkészítő irat AM.01. sz. rajzán nincs láncvédő rögzítő lemez.

ad.5: Az ülőcső mindkét esetben szabványos csőátmérővel készült, de amíg az alperesi előkészítő irat AM-01. sz. rajza szabványos kialakítás mutat (19", azaz 482,6mm hosszú) addig a felperesi előkészítő irat FM01/e. sz. rajza szerint az 48/0 mm hosszú.

ad.6: A felsőcső és az alsócső, továbbá a vízszintes átkötő cső átmérője, geometriai formája és mérete is különbözik a két rajzon.

ad.7: A homlokcső átmérője mindkét rajzon szabványos, alumínium vázagnál járatos méretben készült.

ad.8: A homlokcsőre felhegesztett kosártartó formája és mérete teljes mértékben különböző a két rajzon.

ad.9: Az alperesi előkészítő irat AM-01 sz. jelöléssel ellátott kerékpárvázán két merevítés erősíti a homlokcsövet az alsó és felső csőhöz, és ugyancsak két merevítés erősíti az ülőcsővel a láncvillához és az alsó csőhöz.

Fentiekhez képest a felperesi előkészítő irat FM01/e. sz. rajza csak egy merevítést tartalmaz az ülőcső és a láncvilla között.

A felsorolt különbségek és legfőképp a szerkezeti és geometriai eltérések miatt tekinthető-e a két váz azonosnak?

6. Az alperesi előkészítő iratban az AM-00 jelöléssel ellátott kerékpárvázon található, AM-00/b. és AM-00/c. jelölésű merevítések igazolt használata az alperes álláspontja szerint időben lényegesen megelőzi a felperesi előkészítő irat FM02/b. sz. jelöléssel ellátott kerékpárvázán, hasonló formában megjelenő merevítéseket.

A felperesi előkészítő irat FM02/b. számmal jelölt kerékpárváza szerinti merevítések használata ebben az esetben képezhet-e a felperes számára bármilyen jellegű használati előjogot?

D) Alperesi kérdés (2015. 07.09.):

Az alperesnek a szakértői kirendelést követően írásban előterjesztett további kérdése:

"Figyelemmel az Szjt. 9. § (1) bekezdésében foglaltakra, amennyiben a per tárgyává tett alperesi kerékpárváz tekintetében megfelelően igazolt a tervezés, beszerzés időpontja, és az alperes részére rendelkezésre áll az eredeti mintaváz vázsám szerint beazonosíthatóan, illetve azzal kapcsolatban akkreditált minőségellenőrző intézet Magyarországon bevizsgálást is megvalósított, mindez az alperes tekintetében biztosítja-e minden más személyt megelőző, jogszabályon alapuló, törvényes szerzői jogát?"

TÉNYÁLLÁS

Az alábbiakban összefoglaljuk a feltett kérdések megválaszolása szempontjából releváns tényállást.

A felperesi társaság kerékpárvázán fennálló szerzői jogai megsértése miatt indított pert a Törvényszék előtt az alperes ellen. Állítása szerint a kerékpárvázat 2000-ben tervezte a szlovéniai cég, amelynek felperes a jogutódja. A felperesi kerékpárváz forgalmazása is ebben az évben kezdődött. Állításának bizonyítására dátummal ellátott műszaki rajzokat, számlákat, prospektust, fényképeket, tanúnyilatkozatot, forgalmazási kimutatást csatolt be.

2007-ben felperes egy közvetítő cégen keresztül elnyerte a Zrt. közbeszerzését kerékpárok szállítására a felperesi kerékpárokkal. A szerződés teljesítése elkezdődött, de a közvetítő cég szerződésszegő magatartása miatt utóbb meghiúsult. A jogi problémákat sajtó visszhang követte, amelyet felperes egy lap 2008. júniusi számában megjelent és F/28 alatt becsatolt cikkel kívánt igazolni.

Felperes állítása szerint a közvetítő cég és a felperes tárgyaltak a Zrt.-vel, hogy az alperesnek engedélyt adjanak a felperesi kerékpárváz gyártására, de végül ilyen megállapodás nem

született. Alperes ezt követően 2008-ban az általa gyártott és forgalmazott kerékpárral megnyerte az újonnan kiírt közbeszerzést. Felperes állítása szerint alperes 2008 előtt nem gyártott és forgalmazott kerékpárokat, a közbeszerzést pedig a felperesi kerékpárváz utánzatával nyerte meg. A kerékpárvázak egyes részeit keresetlevelében részletesen összehasonlította. Saját kerékpárvázainak két típusáról FM-01 és FM-02 hivatkozással csatolt be fényképeket. Felperes nyilatkozata szerint az FM-01 jelű vázat 2000-ben tervezték, és ekkor is került nyilvánosságra Szlovéniában. Az FM-02 jelű vázat 2006-ban tervezték és ekkor is került nyilvánosságra Hollandiában. A forgalomba hozatal időpontjával kapcsolatban felperes nem nyilatkozott.

Alperes azzal védekezett, hogy a Zrt.-nek leszállított AM-01, illetve AM-01/A hivatkozás alatt becsatolt képeken látható alumínium kerékpárvázak alperes ügyvezetőjének 2001-es tervein alapulnak, amely egy korábbi típusú AM-00 jelű acél kerékpárváz továbbfejlesztése. Állításának igazolására dátummal ellátott műszaki rajzokat, számlákat, vámhatározatot, üzleti levelezést, tanúnyilatkozatot csatolt be. Vitatta, hogy a felperesi kerékpárvázra licencia engedélyt kívánt volna kérni, mivel állítása szerint már 2007-ben is forgalmazta az acél és alumínium kerékpárvázakat, ennek bizonyítására becsatolta a közvetítő céggel folytatott elektronikus levelezését. Hivatkozott továbbá saját, 2008.05.16-i bejelentési napú D lajstromszámú formatervezési mintaoltalmára, amely ránézésre az AM-01 jelű kerékpárvázra vonatkozik.

Alperes 2014. június 16-i érdemi ellenkérelmében azzal is védekezett, hogy egykülföldi hivatal már az 1990-es évektől használ a felperesi kerékpárvázhoz hasonlatos vázformát, és felperes nem igazolta, hogy ezekre vonatkozóan bármilyen jogot szerzett volna. A külföldi hivatal kerékpárjának fényképét A4 alatt, majd AM-01/a/1 hivatkozási jellel csatolta.

A felek kölcsönösen vitatják egymás előadásait és az alátámasztó bizonyítékok valóságtartalmát.

AZ ELJÁRÓ TANÁCS SZAKVÉLEMÉNYE

Előzetes megállapítások

(a) A SZJSZt kizárólag szerzői jogi tárgyú kérdésekben adhat szakvéleményt.¹ A felek által feltett kérdések között vannak olyanok, amelynél a kérdés tárgya nem kapcsolódik a szerzői joghoz és nem szükséges a szerzői jogi kérdések megválaszolásához. Az eljáró tanács ezen kérdésekben nem nyilatkozik.

Az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakította ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást.²

(b) Az ügy tárgyát képező kerékpár vázszerkezeteken, mint szerzői műveken két pozitív feltétel fennállása esetén keletkezik védelem. A szerzői jogról szóló LXXVI. törvény (a

¹ A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) - a Szakértő Testület feladatai cím alatt - kimondja, hogy a Szakértő Testület a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 101. § (1) és (3) bekezdésében megjelölt ügyekben szakértői véleményt ad bírósági vagy hatósági megkeresés, vagy megbízás alapján. E rendelet alkalmazásában szerzői jogi jogvitás ügy az Szt.-ben szabályozott szerzői, szomszédos és adatbázis-előállítói jogok érvényesítésével összefüggő bármely jogvita. Az Szt. 101. § (3) bek. szerint a szerzői jogi szakértő testület felkérésre peren kívül is adhat szakvéleményt a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben.

² R. 8.§ (1) bek.

továbbiakban: az Szjt.) 1. §-ának (2) bekezdése szerint az első feltétel, hogy az alkotás, mint eredmény az irodalom, a tudomány és a művészet alá tartozzon.

A szerzői jogi védelem fennállásának másik pozitív feltételét az Szjt. 1. §-ának (3) bekezdése határozza meg: „A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélétől.”

Az 1.§-hoz fűzött miniszteri indokolás ehhez a következőket teszi hozzá: „A törvény a magyar és a nemzetközi szerzői jogi felfogásban egyaránt általánosan elfogadott elvet tükröz annak egyértelművé tételével, hogy a szerzői jogi védelem az alkotást a szerzői szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelemnek a mű egyéni, eredeti jellegén kívül más feltétele nincs, nem is lehet.”

A Testület 1/2005. számú szakvéleménye, ezt a következőkkel egészíti ki: „A miniszteri indokolásból idézett utóbbi mondat azt az elvet húzza alá, amelyet az Európai Unió szerzői és szomszédos jogi irányelvei is egyöntetűen követnek; nevezetesen azt, hogy a szerzői műfogalomnak reális és objektív alapon kell nyugodnia, ami nem lehet se több, se kevesebb, mint a saját szellemi alkotás ténye. A Szakértő Testület az új Szjt. hatályba lépése óta következetesen alkalmazza ezt az elvet, amely kizárja a mereven dogmatikus, monista szerzői jogi elméletek³ által időnként sugallt olyan fajta ismérvek figyelembe vételét, mint hogy a műben a személyiségnek valamilyen „misztikus” magasabb rendű módon kell kifejeződnie.”

Az idézett szakvélemény maga is hivatkozik a Testület 38/2003. számú szakértői véleményére, amely a Testület gyakorlatát tükrözi, rámutatva arra, hogy milyen szellemi alkotás minősülhet szerzői műnek: „Olyan szellemi alkotás, amely egyéni abban az értelemben, hogy az adott körülmények között lehetőség van többféle kifejezési módra, s ezek közül a szerző egyéni módon valósítja meg azok egyikét vagy másikat, s amely eredeti abban az értelemben, hogy az nem csupán valamely már meglévő alkotás szolgai másolata.”⁴

(c) Az eljáró tanács megjegyzi, hogy nem állhatnak szerzői jogi védelem alatt senki javára azok a teljesítmények, amelyek mindenki számára szabadon hozzáférhetők, a különböző szakmai, technikai előírások, elvárások, általános kritériumoknak megfelelő alkotóelemek, sablonok. Ezek ugyanis – még ha esetleg eredetileg valakinek az egyéni-eredeti szellemi tevékenységéből is fakadtak, mára olyan általános standardokká váltak, ami nem indokolja ezek monopolizálását.⁵

(d) A szerzői jogi védelemnek nem feltétele az objektív újdonság, ehelyett a „szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleg” egyfajta szubjektív újdonságot tükröz. Nem kizárt tehát, hogy két szerző egymástól függetlenül saját szellemi alkotásként ugyanazt a művet hozza létre, amelyek így egymásra tekintet nélkül szerzői jogi védelmet élvezhetnek. Az egyéni, eredeti jelleg megléte azonban mindig valamiféle alkotói szabadságfokot feltételez, így minél nagyobb az alkotói szabadságfok (tehát minél nagyobb a szerző mozgáster), annál valószínűtlenebb, hogy két szerző egymástól függetlenül ugyanazt a

³ Az ilyen elméletek létre, s azoknak az Szjt. megalkotása során történt elvetésére, lásd az Szjt. 9.§-ához fűzött részletes miniszteri indokolást.

⁴ Lásd: „A szerzői jog a gyakorlatban – A Szerzői Jogi Szakértő Testület véleményeinek gyűjteménye (1997-2003)”, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó, 2004. 77.old.

⁵ Lásd: a konstrukciós tervek, gyártmánytervek és látványtervek szerzői jogi megítéléséről SZJSZT- 23/10. szakvéleményt.

kifejezési módot választaná, és annál valószínűbb, hogy szolgai másolásról van szó. Általában elmondható, hogy ha egy mű egyéni, eredeti jelleggel rendelkezik, akkor egy azzal megegyező másik mű esetén igen csekély a valószínűsége, hogy nem szolgai másolásról van szó. Ezzel szemben, ha megállapítható, hogy két egymással egyező mű egymástól független, saját szellemi alkotás eredménye, akkor ez nagy valószínűséggel annak az indikációja, hogy a lehetséges kifejezési módok olyan szűk határok között mozogtak, ami már kizárja az egyéni, eredeti jelleg meglétét.

(e) Az eljáró tanács a rendelkezésre álló iratok alapján nem látja sem bizonyítottnak, sem cáfoltnak a saját szellemi alkotás tényét egyik fél kerékpárváza tekintetében sem. A fentiekre tekintettel az eljáró tanács a következőkre hívja fel a Törvényszék figyelmét.

(f) Az eljáró tanács véleménye szerint a kerékpárvázak megalkotásánál az alkotói szabadságfok viszonylag szűk az általános funkcionális követelmények, valamint a Zrt. által az ajánlatkérésben kikötött műszaki-szerkezeti követelmények miatt (ld. 1/F/9 alatt becsatolt Vállalkozási szerződés 1.sz. melléklete). Az eljáró tanács ennek ellenére megállapította, hogy az FM-01, FM-02, AM-01, AM-01/A, AM-00 kerékpárvázaknak a homlokcsővéből (fejcsővéből) kiinduló alsó és felső csőve, a felső csövet az ülőcsővel (nyeregvázcsővel) összekötő keresztmerezítő csőve, valamint az alsó és felső csövet összekapcsoló négyzet alakú merevítő lemeze együttesen egyéni, eredeti jelleggel bíró összképet mutat. Különösen az alsó cső enyhe S-ívű kiképzése nem valamely műszaki követelmény eredménye, nem tekinthető a funkcionálisan legegyszerűbb, szellemi tevékenységet nem igénylő összekötő formának. Az egyéb kerékpárvázakat is megvizsgálva megállapítható, hogy a homlokcső és az ülőcső összekötése kellően sokféleképpen kialakítható még dupla összekötő cső alkalmazása esetén is. A keresztmerezítő csővel és enyhe S-ívű kiképzésű alsó csővel rendelkező kialakítás nem minősül szokásosan alkalmazott formának a felek által becsatolt egyéb kerékpárvázak, valamint a tanács saját ismeretei és a szakirodalomban megismerhető további kerékpárvázak fényében sem, így a kerékpárváz egyéni, eredeti jelleggel rendelkezik. A tanács e körben kiemeli, hogy az alsó cső S-alakú kiképzése az alperes által hivatkozott és becsatolt 1990-ből származó kerékpárhoz képest is egyéni, eredeti jelleget kölcsönöz az FM-01, FM-02, AM-01, AM-01/A kerékpárvázaknak, továbbá a keresztmerezítő cső és az enyhe S-ívű alsó cső együtt alkalmazása az AM-00 kerékpárvázhoz képest is egyéni, eredeti kialakítást jelent. A tanács megjegyzi, hogy a szerzői jogi védelem feltételei akkor is fennállhatnak, ha a mű egyes elemei más korábbi művekben már megjelentek, szemben például a szabadalmi oltalommal, amelynek tárgya nem lehet ismert megoldások szakember számára nyilvánvaló kombinációja.

(g) Az egyéni, eredeti jelleg megléte - a fent kifejtettek szerint - csak abban az esetben eredményez szerzői jogi védelmet, ha az a szerző saját szellemi tevékenységéből fakad és nem egy másik mű szolgai másolásának eredménye. A felperesi FM-01 és FM-02, illetve az alperesi AM-01 és AM-01/A kerékpárvázak formájukat tekintve lényegében azonosak, így az egyéni, eredeti jelleg megléte nagyban valószínűsíti, hogy a felperesi FM-01, FM-02, illetve az alperesi AM-01, AM-01/A kerékpárvázak nem önálló alkotások, azonban ezt az eset összes körülményére tekintettel, mérlegeléssel kell megállapítani, ami a bizonyítás körébe, és így a bíróság feladatkörébe esik. Ehhez a tanács a következő támpontokat kívánja adni megfontolás végett.

1. A tanács véleménye szerint egyéni, eredeti jelleggel csak a kerékpárváz homlokcsővét az ülőcsővel összekötő kialakítás bír. A homlokcső és az alsó, illetve felső cső találkozásánál alkalmazott lapos megerősítést a tanács elsősorban műszaki

megoldásként értékelte, amely nem a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleget tükröz, hanem a célzott műszaki funkciót hivatott ellátni. Az alsó és a felső csövet összekötő négyzet alakú merevítő esetében már nagyobb volt az alkotói szabadságfok, így az hozzájárul a kerékpárváz elülső részének egyéni, eredeti jellegéhez. A váz hátsó része, azon belül a láncvilla, a támvilla, a villa átkötő, a hátsó papucs, valamint a láncvédő rögzítő lemez és kontra lemez szintén funkcionális elemek, amelyekben nem nyilvánul meg a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleg. A homlokcsőre felhegesztett kosártartó formája és mérete bár valóban változatos formát ölthet, ezek közül a sarkok közelében furattal ellátott négyzet alakú lap olyan egyszerű formának tekinthető, amely kizárólag a műszaki feladat ellátására szolgál, így szintén nem érhető benne tetten egyéni, eredeti jelleg.

2. Az AM-01, AM-01/A, FM-01 és FM-02 vázszerkezetek kisebb műszaki eltérések ellenére alapvetően egyeznek, ezért amennyiben bizonyítást nyer, hogy az alperesi, illetve felperesi vázszerkezetek valamelyike a másiktól származik, úgy az szerzői jogi szempontból felhasználásnak minősül.
3. A felperesi FM-01 és FM-02 kerékpárvázak a formájukat tekintve lényegében azonosak, vagy mindkettőt megilleti a szerzői jogi védelem, vagy egyiket sem.
4. A felperesi FM-01 és FM-02 kerékpárvázak szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege akkor is megállapítható, ha bizonyítást nyer az 1990-ből származó kerékpár, illetve az AM-00 kerékpárváz korábbi nyilvánosságra jutása, és azokat az FM-01, illetve FM-02 kerékpárvázak szerzője ismerte, mivel szerzői jogi szempontból az ismert művek ötvözése nem zárja ki új szerzői mű keletkezését.
5. A felperesi FM-01 és FM-02 kerékpárvázakat csak abban az esetben nem illeti meg a szerzői jogi védelem, ha bizonyítást nyer, hogy az FM-01 kerékpárvázat az AM-01 kerékpárváz másolásával hozták létre. Ehhez elengedhetetlen annak bizonyítása, hogy az AM-01 kerékpárváz korábban jutott nyilvánosságra.
6. Az alperes által 2008.05.16-án benyújtott, majd D lajstromszámon bejegyzett formatervezési minta azt valószínűsíti, hogy az AM-01 kerékpárvázat legfeljebb a bejelentési napot megelőző egy évben (tehát 2007.05.16-át követően) kezdhették meg forgalmazni, ellenkező esetben ugyanis a kerékpárváz a formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény (továbbiakban: Fmt.) 2. §-a értelmében nem minősül újnak, és így nem tesz eleget az 1. § (1) bekezdésében foglalt oltalmazhatósági feltételeknek:

Fmt. 1. § (1) Formatervezési mintaoltalomban (a továbbiakban: mintaoltalom) részesülhet minden új és egyéni jellegű formatervezési minta (a továbbiakban: minta).

Fmt. 2. § (1) Új a minta, ha azzal azonos minta nem jutott nyilvánosságra az elsőbbség időpontját megelőzően.

(2) A mintákat egymással azonosnak kell tekinteni akkor is, ha külső jellegzetességeik csupán lényegtelen részletekben különböznek.

7. Az alperesi AM-00 kerékpárváz szolgálhatott a későbbi AM-01, majd AM-01/A kerékpárvázak alapjául, az átalakítást pedig inspirálhatta például az 1990-ből származó kerékpár, ahogy azt alperes állítja. Az alperesi AM-00 kerékpárváz léte

azonban önmagában nem zárja ki, hogy az AM-01, majd AM-01/A kerékpárvázakat a felperesi FM-01 vagy FM-02 kerékpárvázak jogosulatlan másolásával hozták létre. Amennyiben bizonyítást nyer, hogy az FM-01, illetve FM-02 kerékpárvázak korábbiak, és alperes azokról tudott, akkor az AM-01, illetve AM-01/A kerékpárvázak nem az AM-00 kerékpárváz áttervezésének, hanem az FM-01, illetve FM-02 kerékpárvázak szolgai másolásának, és így szerzői jogi értelemben felhasználásának tekintendők.

A fent kifejtettekre való tekintettel az eljáró tanács az alábbiak szerint válaszolja meg a Törvényszék és a felek által feltett kérdéseket:

A) A törvényszék kérdései

1. Az alperes által a Zrt. részére értékesített kerékpárokban alkalmazott kerékpárváz esetében megállapítható-e azok szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege?

A szellemi tevékenységből fakadó egyéni, eredeti jelleg, abban az esetben állapítható meg, ha bizonyítást nyer, hogy a kerékpárváz az alperes saját szellemi alkotása. Ez akkor teljesül, ha (a) felperes kerékpárváza későbbi, vagy (b) felperes kerékpárváza korábbi, de nem valószínűsíthető, hogy alperes arról tudott.

2. Amennyiben igen, akkor mely jellemzőjében?

A kerékpárváz homlokcsövét az ülőcsővel összekötő kialakítás, ez magában foglalja a homlokcsőből kiinduló alsó és felső csövet (az alsó cső „S” alakba hajlított vonalát), a felső csövet az ülőcsővel összekötő keresztmerezítő csövet, valamint az alsó és felső csövet összekapcsoló négyzet alakú merevítő lemezt.

3. Amennyiben 1) kérdésre adott szakértői válasz igenlő, akkor az Szjt. 2.§-ában foglalt mely bekezdés alá tartozik az alkotás?

A Szjt. 1. § (1) bekezdése szerint a szerzői jogi védelem tárgya az irodalom, a tudomány és a művészet valamely alkotása lehet. A kerékpárváz a három kategóriából csak a „művészet” körébe tartozhat. A Testület 5/2001 sz. szakvéleményében kifejtettek szerint: „A „művészet” köréből a képzőművészeti alkotás, az iparművészeti alkotás és az ipari tervezőművészi alkotás jöhet számításba. A képzőművészeti alkotás használati célt nem szolgál (pl. festmény, szobor, stb.) Az iparművészeti alkotás általában a művész keze által létrehozott használati célt is szolgáló művészi alkotás (pl. ötvös, kerámia, stb. tárgyak). Végül az ipari tervezőművészeti alkotás valamely ipari termék esztétikai szempontok szerinti külső megjelenésének kialakítása.”

Mindezekből kitűnik, hogy a kerékpárváz – szerzői jogi szempontból – ipari tervezőművészeti alkotás lehet, vagyis az Szjt. 1. §-ának (2) bekezdésében foglalt példálózó felsorolás o) pontja alá tartozik.

4. A felperes által jelen perben saját érdekkörében létrehozott alkotásként hivatkozott kerékpárvázak esetében megállapítható-e azok szellemi tevékenységből fakadó egyéni, eredeti jellege?

A szellemi tevékenységből fakadó egyéni, eredeti jelleg, abban az esetben állapítható meg, ha bizonyítást nyer, hogy a kerékpárváz a felperes saját szellemi alkotása. Ez akkor teljesül, ha (a) alperes kerékpárváza későbbi, vagy (b) alperes kerékpárváza korábbi, de nem valószínűsíthető, hogy felperes arról tudott.

5. Amennyiben igen, akkor mely felperesi kerékpárváz, mely jellemzőjében?

A kerékpárváz homlokcsövét az ülőcsővel összekötő kialakítás, ez magában foglalja a homlokcsőből kiinduló alsó és felső csövet (az alsó cső „S” alakba hajlított vonalát), a felső csövet az ülőcsővel összekötő keresztmerezítő csövet, valamint az alsó és felső csövet összekapcsoló négyzet alakú merevítő lemezt.

6. Amennyiben 4) kérdésre adott szakértői válasz igenlő, akkor az Szjt. 2.§-ában foglalt mely bekezdés alá tartozik/tartoznak az alkotás/alkotások?

A fent leírtak szerint a kerékpárváz a Szjt. 1. §-ának (2) bekezdésében foglalt példálózó felsorolás o) pontja alá tartozik, mint ipari tervezőművészeti alkotás.

B) Felperes kérdései

1. Kérjük, hasonlítsa össze az AM-01 jelű kerékpárvázat az FM01 jelű kerékpárvázzal. Az AM-01 jelű kerékpárváz az FM01 jelű kerékpárváz jogosulatlan felhasználásnak eredménye az Szjt. szerint?

A fent leírtak szerint ez a tényállás bizonyítására vonatkozó kérdés, amelyre a Testületnek nincs hatásköre.

2. Kérjük, hasonlítsa össze az AM-01 jelű kerékpárvázat az FM02 jelű kerékpárvázzal. Az AM-01 jelű kerékpárváz az FM02 jelű kerékpárváz jogosulatlan felhasználásának eredménye az Szjt. szerint?

A fent leírtak szerint ez a tényállás bizonyítására vonatkozó kérdés, amelyre a Testületnek nincs hatásköre.

3. Kérjük, hasonlítsa össze az AM-01/A jelű kerékpárvázat az FM01 jelű kerékpárvázzal. Az AM-01/A jelű kerékpárváz az FM01 jelű kerékpárváz jogosulatlan felhasználásának eredménye az Szjt. szerint?

A fent leírtak szerint ez a tényállás bizonyítására vonatkozó kérdés, amelyre a Testületnek nincs hatásköre.

4. Kérjük, hasonlítsa össze az AM-01/A jelű kerékpárvázat az FM02 jelű kerékpárvázzal. Az AM-01/A jelű kerékpárváz az FM02 jelű kerékpárváz jogosulatlan felhasználásának eredménye az Szjt. szerint?

A fent leírtak szerint ez a tényállás bizonyítására vonatkozó kérdés, amelyre a Testületnek nincs hatásköre.

C) Alperes kérdései

1. Az alperesi előkészítő iratban AM-00 jelöléssel ellátott acél kerékpárváz, illetve az azon látható vázpapucs, továbbá az AM-00/a. sz. jelölt vázpapucs megfelel-e az AM-00/a/1. sz. rajzon látható szabványos vázpapucsnak?

A fent leírtak szerint ez műszaki és nem szerzői jogi kérdés, amellyel a Testület nem foglalkozik.

Az AM-01/d. jelölésű alumínium vázpapucs szintén az AM-00/a/1. sz. vázpapucsból került kifejlesztésre.

Egy szabadon felhasználható, kereskedelmi forgalomban kapható vázelem használata ütközik-e bármilyen felhasználást korlátozó rendelkezésbe?

Ez nem szerzői jogi kérdés, így ezzel a Testület nem foglalkozik.

2. Az alperesi előkészítő iratban AM-00 jelöléssel ellátott acél kerékpárváz - amely 1997-ben került megtervezésre, 1998-ban beszerzésre, és amelyet az Rt. a Budapesten, 2003. augusztus 27. napján kiadott vizsgálati jegyzőkönyv szerint bevizsgált (ld. a 9. sorszámmal ellátott alperesi előkészítő irat A/8. sz. mellékletét) - lehet-e az alperesi előkészítő iratban AM-01 sorszámmal megjelölt alumínium kerékpárváz alapja?

A fent leírtak szerint ez a tényállás bizonyítására vonatkozó kérdés, amelyre a Testületnek nincs hatásköre.

3. Az alperesi előkészítő iratban AM-01/a. sz. rajzon látható vízszintes átkötő elem, mint műszaki megoldási eljárás az alperesi előkészítő okiratban AM-01/a/1. sz. alatt jelölt, 1990-ből származó kerékpár hasonló megoldási módon alapszik. Az AM-01/a. sz. alatti fényképfelvételen látható átkötő elem az 1990-ből származó kerékpár forgalomba hozatalát mintegy 10 évvel követően került kialakításra.

Tekinthető-e ezen elem használata szabadon felhasználhatónak, ha ezt az elemet nem védte oltalom? Hivatkozhat-e bárki időben sokkal később arra, hogy ezt ő fejlesztette ki?

Az időbeliség kérdése a tényállás bizonyításának körébe tartozik, amelyre a Testületnek nincs hatásköre. A kérdés többi része nem szerzői jogi kérdés. Az eljáró tanács azonban megjegyzi, hogy az egyéni, eredeti jelleget együttesen megalapozó elemek közül alaptalan bármelyiket önmagában kiragadni.

4. Az alperesi előkészítő iratban AM-00/b. és AM-00/c. sz. alatti fényképfelvételeken látható acél vázelemeken történő merevítések funkciójukban és kivitelezésükben megfelelnek-e az AM-01/b. és az AM-01/e. sz. alatti fényképfelvételeken látható alumínium kerékpárváz részletek szerinti vázszerkezeteknek?

Ez műszaki és nem szerzői jogi kérdés, amellyel a Testület nem foglalkozik.

5. Az alperes álláspontja szerint az alperesi előkészítő iratban AM-01 sz. jelöléssel illetett alumínium kerékpárváz, annak műszaki rajza jól látható eltéréseket mutat a felperesi előkészítő iratban FM01/e. sz. alatt jelölt rajzhoz képest. Ezeket az alperes az alábbiakban összegzi:

ad.1: A hátsó papucs a felperesi előkészítő irat FM01/e. sz. rajzán több sebességes váltós kerékpár hátsó váltójának a fogadására alkalmas.

ad.2.: A láncvilla, a támvilla és a villa átkötő mérete különbözik.

ad.3: A felperesi előkészítő irat FM01/e. sz. rajzán látható kontra lemez formája különbözik.

ad.4: Az alperesi előkészítő irat AM.01. sz. rajzán nincs láncvédő rögzítő lemez.

ad.5: Az ülőcső mindkét esetben szabványos csőátmérővel készült, de amíg az alperesi előkészítő irat AM-01. sz. rajza szabványos kialakítás mutat (19", azaz 482,6mm hosszú) addig a felperesi előkészítő irat FM01/e. sz. rajza szerint az 48/0 mm hosszú.

ad.6: A felsőcső és az alsócső, továbbá a vízszintes átkötő cső átmérője, geometriai formája és mérete is különbözik a két rajzon.

ad.7: A homlokcső átmérője mindkét rajzon szabványos, alumínium vázagnál járatos méretben készült.

ad.8: A homlokcsőre felhegesztett kosártartó formája és mérete teljes mértékben különböző a két rajzon.

ad.9: Az alperesi előkészítő irat AM-01 sz. jelöléssel ellátott kerékpárvázán két merevítés erősíti a homlokcsövet az alsó és felső csőhöz, és ugyancsak két merevítés erősíti az ülőcsővel a láncvillához és az alsó csőhöz.

Fentiekhez képest a felperesi előkészítő irat FM01/e. sz. rajza csak egy merevítést tartalmaz az ülőcső és a láncvilla között.

A felsorolt különbségek és legfőképp a szerkezeti és geometriai eltérések miatt tekinthető-e a két váz azonosnak?

Szerzői jogi szempontból az AM-01, AM-01/A, FM-01 és FM-02 vázszerkezetek a felsorolt kisebb műszaki eltérések ellenére alapvetően egyeznek, ezért amennyiben bizonyítást nyer, hogy az alperesi, illetve felperesi vázszerkezetek valamelyike a másiktól származik, úgy az szerzői jogi szempontból felhasználásnak minősül.

6. Az alperesi előkészítő iratban az AM-00 jelöléssel ellátott kerékpárvázon található, AM-00/b. és AM-00/c. jelölésű merevítések igazolt használata az alperes álláspontja szerint időben lényegesen megelőzi a felperesi előkészítő irat FM02/b. sz. jelöléssel ellátott kerékpárvázán, hasonló formában megjelenő merevítéseket.

A felperesi előkészítő irat FM02/b. számmal jelölt kerékpárváza szerinti merevítések használata ebben az esetben képezhet-e a felperes számára bármilyen jellegű használati előjogot?

A merevítések elsősorban műszaki funkciót töltenek be, szerzői jogi szempontból nem bírnak jelentőséggel, így a kérdéssel a Testület nem foglalkozik.

D) Alperesi kérdés (2015. 07 . 09):

Az alperesnek a szakértői kirendelést követően írásban előterjesztett további kérdése:

"Figyelemmel az Szjt. 9. § (1) bekezdésében foglaltakra, amennyiben a per tárgyává tett alperesi kerékpárváz tekintetében megfelelően igazolt a tervezés, beszerzés időpontja, és az alperes részére rendelkezésre áll az eredeti mintaváz vázszám szerint beazonosíthatóan, illetve azzal kapcsolatban akkreditált minőségellenőrző intézet Magyarországon bevizsgálást is megvalósított, mindez az alperes tekintetében biztosítja-e minden más személyt megelőző, jogszabályon alapuló, törvényes szerzői jogát?"

Amennyiben megállapítható, hogy alperesi kerékpárváz, mint ipari tervezőművészeti alkotás a saját szellemi alkotása, tehát jelen esetben nem a felperesi kerékpárváz felhasználásán alapul, úgy azt egyéni, eredeti jellegére való tekintettel szerzői jogi védelem illeti meg.

Budapest, 2015. október 15.

dr. Bacher Gusztáv
a tanács elnöke

dr. Kacsuk Zsófia
a tanács előadó tagja

Pohárnok Mihály
a tanács szavazó tagja